

สาขาวิชาเป็นตัวกำหนด เพราะลงทุนน้อยแต่มีผู้ใช้ผลงานการวิจัยจำนวนมาก เนื้อหาน่าสนใจและมีภาพประกอบสวยงาม ใครๆ ก็สามารถอ่านและเข้าใจได้ง่าย มีประโยชน์ต่อวงการธุรกิจอุตสาหกรรม เช่น อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เป็นต้น หรือจะนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลสำหรับวางแผนด้านการอนุรักษ์และพัฒนาก็ได้ อีกทางเลือกหนึ่งคือ งานวิจัยที่มีความลุ่มลึกทางวิชาการเพราะใช้วิธีการแบบ deductive คือต้องมีโจทย์วิจัยนำ มีแนวคิด กรอบมโนทัศน์ และทฤษฎีรองรับ มีการนำหลักฐานที่น่าเชื่อถือ (solid evidence) มาใช้ประกอบการพิสูจน์ข้อเท็จจริงด้วยวิธีการที่เป็นวิทยาศาสตร์ ประเด็นปัญหาหรือคำถามเกี่ยวกับเรื่องไทที่เสนอแนะเป็นตัวอย่าง มีดังนี้

- โครงกระดูกในแผ่นดินไทยไม่ใช่โครงกระดูกไท
 - การกระจายของคน-สัตว์-และพืชช่วยไขปริศนากำเนิดไทได้
 - ทำไมคนไทย ญาติ และเพื่อนจึงกำเนิดมาจากน้ำเต้า
 - ใครเป็นเจ้าของเรือนใต้ถุนสูงและเรือนกาแล
 - แน่ใจได้อย่างไรว่าผิ-ไข-กระดูกไก่ เป็นของไทย
 - ภาษาไทเป็นภาษา "pidgin" ที่ถูกสร้างขึ้น เพื่อการสื่อสารในอดีต
 - อัญเชิญผีตลิ่งชัน(ผีฟ้า) มาปราบผีร้าย(เอคส์ ยาเสพติด คอรัปชั่น)
- ในสังคมไทยไม่ใช่เรื่องงมงาย

ฯลฯ

ประเด็นและคำถามดังกล่าวมาเป็นตัวอย่างข้างต้นฟังดูท้าทายและน่าสนใจ แต่คงต้องใช้เวลานานในการศึกษาวิจัยให้ได้ข้อสรุปที่น่าเชื่อถือ หรืออาจไม่มีคำตอบที่น่าพอใจเลยก็ได้ ผู้ประสานงานเชื่อว่าถ้ามีการประสานงานที่ดีระหว่างโครงการสร้างนักวิจัยไทศึกษา ชุดโครงการวิจัยไทศึกษา และอาศรมความคิดหรือตลาดนัดไทศึกษา รวมทั้งมีแหล่งเงินทุนสนับสนุน ประเทศไทยก็คงจะเป็นศูนย์กลางไทศึกษาของภูมิภาคได้ ถึงแม้ประเทศไทยจะมีกลุ่มชาติพันธุ์ไทน้อยกลุ่มและมีจำนวนประชากรไทน้อยกว่าประเทศจีนก็ตาม แต่เมื่อคำนึงถึงสถานะเศรษฐกิจตกต่ำในปัจจุบัน ข้อเสนอแนะทั้งหมดที่เสนอไว้ในรายงานนี้ คงจะเป็นเพียงความฝันเท่านั้น

การศึกษาเรื่องคนไทหรือไทศึกษามีได้เกี่ยวกับความเป็นความตายหรือปากท้อง และมีใช้ความจำเป็นพื้นฐานหรือเป็นเรื่องวิกฤตระดับชาติ จะดำเนินการหรือไม่ อย่างไร เมื่อไร ก็ไม่ได้ทำให้ใครเดือดร้อน เพราะฉะนั้นการกำหนดความจำเป็นเร่งด่วน และการจัดลำดับความสำคัญจึงทำได้ยาก แต่ก็ไม่ผิดที่จะกล่าวว่าคุณค่าความรู้เรื่องไทเปรียบได้กับการมียาบำรุงกำลังและน้ำหล่อเลี้ยงหัวใจของมนุษย์บางส่วนที่อาศัยอยู่ในโลกนี้ ไม่มีก็คงไม่ตาย ชีวิตเพียงแต่อับเฉา แห้งแล้ง ปราศจากความพอใจ สุขใจ ภูมิใจ และไร้เครื่องประเทืองปัญญา

แต่ถ้าจำเป็นต้องจัดลำดับความสำคัญเนื่องจากมีงบประมาณสนับสนุนจำกัด คงต้องคำนึงถึงความพร้อมของกลุ่มนักวิจัย ความลุ่มลึก และคุณค่าทางวิชาการของแต่ละ

ชุดโครงการเป็นหลัก นิสิตนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาน่าจะได้รับการพิจารณาช่วยเหลือเงิน
ทุนสนับสนุนให้ทำวิทยานิพนธ์เป็นพิเศษ เพราะใช้งบประมาณไม่มาก ตามความเป็นจริง
งานวิจัยด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ในประเทศไทยส่วนมากก็เป็นวิทยานิพนธ์ระดับ
มหาบัณฑิต อาจารย์ไม่ค่อยนิยมทำวิจัยกันมากนัก ทั้งนี้เพราะอาจารย์ส่วนใหญ่ในสาขา
สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์เป็นสตรี จึงมีข้อจำกัดหลายอย่าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่อง
ภาระดูแลครอบครัว และเมื่อถึงวัยอันสมควรก็มักนิยมพักผ่อน เนื่องจากสภาพร่างกายและ
สภาวะทางอารมณ์ไม่เอื้ออำนวย ถ้าจะผลิตผลงานทางวิชาการก็มักนิยมการเขียนตำรา
มากกว่าการทำวิจัย เพราะเคร่งเครียดน้อยกว่า ไม่ต้องเร่งรีบทำงานแข่งกับเวลาตาม
ข้อกำหนด ระเบียบ และกฎเกณฑ์ของผู้ให้ทุน ซึ่งเป็นเรื่องที่ขัดกับลักษณะนิสัยของนักวิชา-
การส่วนใหญ่ในสาขาสังคมศาสตร์-มนุษยศาสตร์

5. ข้อควรสังเกต

กล่าวโดยทั่วไป การดำเนินงานด้านบริหารจัดการชุดโครงการประเมิน
สถานภาพไทศึกษาค่อนข้างประสบผลสำเร็จ ทั้งนี้ด้วยปัจจัยหลายประการดังต่อไปนี้

- ผู้ประสานงานเป็นนักวิจัยที่สนใจและติดตามความเป็นไปของการวิจัย
ด้านไทศึกษา รู้จักคนในวงการมากพอสมควร มีประสบการณ์ในการบริหารโครงการวิจัย
ขนาดใหญ่และชุดโครงการมาก่อน ช่วยให้สามารถทำนายปัญหาที่จะเกิดขึ้นและหาทาง
ป้องกันล่วงหน้า รวมทั้งแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างรวดเร็ว

- ผู้ประสานงานมีตำแหน่งบริหารซึ่งเอื้อประโยชน์ต่อโครงการหลายด้าน
ในการรับงานจาก สกว. ได้แจ้งให้มหาวิทยาลัยเจ้าสังกัดทราบอย่างเป็นทางการ มี
ประกาศของมหาวิทยาลัยรองรับ ด้วยเหตุนี้จึงสามารถขอความร่วมมืออำนวยความสะดวก
จากหน่วยงานอื่นในมหาวิทยาลัย อาทิ การใช้ห้องประชุมในอัตรภายใน(ความร่วมมือ
ของกองอาคารสถานที่) การประชาสัมพันธ์ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย(ความ
ร่วมมือของแผนกประชาสัมพันธ์ สำนักงานสารนิเทศ และฝ่ายวิจัยของมหาวิทยาลัย)
บุคลากรช่วยงาน เช่น นิสิตบัณฑิตศึกษา และเจ้าหน้าที่ เมื่อมีการจัดประชุมใหญ่และต้อง
การกำลังคน(ความร่วมมือของคณะอักษรศาสตร์) เป็นต้น

- ผู้ประสานงานไม่ได้ทำงานเพียงคนเดียว หากแต่ทำงานในลักษณะ
"คณะผู้ประสานงาน" ประกอบด้วย นักวิจัย ผู้มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบระบบการติดตามงาน
วิจัยของสถาบัน(คุณรุ่งอรุณ กุลธำรง) ซึ่งทำหน้าที่เป็นเลขานุการโครงการ รวมทั้ง
เจ้าหน้าที่การเงินและเจ้าหน้าที่ธุรการซึ่งต้องพิมพ์เอกสารประเภทเร่งด่วนเป็นจำนวนมาก
เราทำงานกันตลอดทั้งปีที่รับงาน เพราะต้องประสานงานหลายเรื่องกับหลายฝ่าย คือ
ประสานงานกับ สกว. กับผู้รับผิดชอบโครงการย่อย 11 โครงการ และกับหน่วยงานภายใน
มหาวิทยาลัย หลักฐานการดำเนินงานทุกอย่างถูกเก็บรักษาไว้เป็นอย่างดี มีระบบ เมื่อ
เกิดปัญหาหรือข้อผิดพลาดประการใดสามารถใช้เป็นข้อมูลวิเคราะห์หาสาเหตุและดำเนินการ
แก้ไขได้ทันที

- ทัศนคติในการทำงานเป็นเรื่องสำคัญมาก ผู้ประสานงานไม่เคยคิดว่า
รับจ้าง สกว. ทำงาน เพราะถ้าคิดเช่นนั้นงบประมาณจะถูกใช้เป็นตัวกำหนดการลงแรง
และปริมาณงานอันเป็นผลที่ได้รับ ฝ่าย สกว. จะคิดเช่นไรก็ตาม แต่ฝ่ายผู้ประสานงาน

คิดแต่เพียงว่าเมื่อรับงานมาแล้วก็ต้องทำให้ดีที่สุด ทุ่มเททั้งสมองร่างกายและแรงใจ เป็นความร่วมมือระหว่างหน่วยงานเพื่อประโยชน์ด้านการวิจัยของส่วนรวม นำภาษีของราษฎรมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อวงวิชาการของประเทศไทย งบประมาณที่ได้จาก สกว. เป็นเพียงเครื่องช่วยให้การดำเนินงานด้านต่างๆ เป็นไปได้อย่างสะดวกและลุล่วง ถ้าคิดแบบนักเศรษฐศาสตร์ว่าเป็นการคุ้มทุนหรือได้กำไรหรือไม่ ผู้ประสานงานก็คงไม่ต้องทำงานหนักดังที่ได้ทำไปแล้ว นอกจากนี้ยังคำนึงถึงเรื่องความประหยัดและความซื่อสัตย์สุจริตด้วย เพื่อช่วยให้ สกว. ได้ทราบความจริงว่าในการดำเนินงานตั้งแต่เริ่มประชุมระดมความคิดจนถึงขั้นสุดท้าย คือ การเสนอผลการวิจัยต่อสาธารณชน ชุดโครงการวิจัยทางสังคมศาสตร์-มนุษยศาสตร์ ควรจะต้องใช้งบประมาณจำนวนเท่าใดจึงจะเหมาะสมในยุคเศรษฐกิจวิกฤต

ส่วนเรื่องการดำเนินงานด้านวิชาการและผลงานของโครงการย่อยในชุดโครงการนั้น มีความแตกต่างด้านปริมาณและคุณภาพอยู่บ้าง ถึงแม้จะมี TOR กำหนดขอบเขตและวิธีดำเนินงานของทุกโครงการ เป็นที่น่าสังเกตว่าโครงการใดค่อนข้างมีปัญหา ก็มีสิ่งบอกเหตุให้รู้ล่วงหน้ามาตั้งแต่การประชุมรายงานความก้าวหน้า บทเรียนที่ได้จากการทำหน้าที่ผู้ประสานงานชุดโครงการประเมินสถานภาพไทศึกษาทั้งทางบวกและทางลบจะเป็นประสบการณ์และแนวทางสำหรับงานประเภทเดียวกันในอนาคต ถ้าเลือกได้จะไม่ขอร่วมงานกับนักวิจัยที่มีคุณสมบัติต่อไปนี้คือ

- นักวิจัยประเภทมือปิ่นรับจ้าง เพราะนักวิจัยประเภทนี้รับงานวิจัยเป็นจำนวนมาก ไม่มีเวลาอุทิศให้กับโครงการมากเพียงพอ ถึงแม้จะมีความสามารถในการวิจัย ส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะใช้งบประมาณเป็นเครื่องกำหนดการลงแรงในลักษณะค่าตัว จึงมีผลกระทบต่องานของส่วนรวม

- นักวิจัยที่ไม่ค่อยแน่ใจในพฤติกรรมการทำงานรวมทั้งสุขภาพ (จะต้องพยายามสืบให้แน่ชัดก่อนตัดสินใจรับให้เข้าร่วมโครงการ เพราะบางครั้งผู้แนะนำอาจไม่จริงใจและหวังดีต่อโครงการ)

- นักวิจัยที่ไม่สนใจหรือมีความเชื่อเรื่องการวิจัยในลักษณะสหวิทยาการ ซึ่งจะต้องใจกว้างพยายามเข้าใจและยอมรับแนวคิดตลอดจนวิธีการของนักวิชาการในศาสตร์อื่น การพูดหรือการกระทำบางอย่าง (อาจเนื่องมาจากความไม่รู้จริง หรืออยากประชาสัมพันธ์ตนเอง) ทำให้ผู้ร่วมงานรู้สึกหงุดหงิดและต่อต้าน

การทำหน้าที่ผู้ประสานงานไม่ใช่เรื่องยาก ถ้าผู้ร่วมโครงการทุกคนดำเนินการและประพฤติปฏิบัติตามข้อตกลง พยายามช่วยกันรักษาเวลาให้งานทุกขั้นตอนสามารถดำเนินไปได้ตามแผนงาน ความรับผิดชอบและการรักษาเวลาน่าจะเป็นหัวใจของการดำเนินการวิจัยของชุดโครงการทุกชุด โดยหลักการแล้วการทำวิจัยในลักษณะเครือข่ายเป็นสิ่งที่ดี กล่าวโดยทั่วไป การทำวิจัยในลักษณะสหวิทยาการดูจะเป็นสิ่งที่ยากสำหรับนักวิชาการในสาขาสังคมศาสตร์-มนุษยศาสตร์ ทั้งนี้เพราะโดยลักษณะนิสัย นักวิชาการในสาขาสังคมศาสตร์-มนุษยศาสตร์ ค่อนข้างจะมีความเป็นปัจเจกบุคคลสูง

บทคัดย่อ

ภาพรวมองค์ความรู้ไทศึกษา

ธีระพันธ์ เหลืองทองคำ

สถาบันไทยศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากการสำรวจได้พบว่ามีกลุ่มชาติพันธุ์ไทประมาณ 70 กว่ากลุ่ม อย่างไรก็ตามมีเพียง 9 กลุ่มเท่านั้นที่นักวิชาการไทยให้ความสนใจและศึกษาอย่างจริงจัง ได้แก่ ไทยวน ไทชิน ไทเหนือ ไทลื้อ ไทใหญ่ ไทอาหม ไทดำ-ไทขาว ลาว และจ้วง ทั้งนี้เนื่องมาจากนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (สวช.) ที่เน้นเรื่องชนชาติไทหรือกลุ่มคนไทที่เคยมีรัฐหรืออาณาจักร รวมทั้งมีอักษรใช้บันทึกเรื่องราวของตนเอง

ผลงานการศึกษาวิจัยที่ทำโดยนักวิชาการท้องถิ่นมักจะมีลักษณะที่เน้นการรวบรวมข้อมูลและเสนอผลการวิเคราะห์แบบพรรณนา งานวิจัยประเภทลุ่มลึกมีการพิสูจน์ประเด็นปัญหามีน้อย

นักวิชาการที่สนใจศึกษาค้นคว้าเรื่องไทศึกษาแบ่งออกได้เป็น 4 กลุ่ม คือ 1.) กลุ่มไทศึกษากระแสหลัก (ประวัติศาสตร์ สังคมวิทยา มานุษยวิทยา คติชนวิทยา ภาษา และวรรณคดี) 2.) โบราณคดี 3.) ภาษาศาสตร์ และ 4.) สถาปัตยกรรม-ศิลปกรรม-หัตถกรรม

องค์ความรู้ไทศึกษาแต่ละด้านไม่เท่าเทียมกัน เมื่อนำความรู้ที่มีอยู่มารวมต่อกันเป็นภาพจะได้ภาพที่ไม่สมบูรณ์และลางเลือน หากจะมีการส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยด้านไทศึกษา ควรจัดทำเป็นโปรแกรมใหญ่ระดับชาติซึ่งมีองค์ประกอบที่สัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน ดังนี้ 1.) การอบรมความรู้เรื่องไทศึกษาแบบเข้มให้แก่นักวิชาการรุ่นใหม่จากสาขาวิชาต่างๆ ที่สนใจการวิจัยด้านไทศึกษา 2.) การจัดทำชุดโครงการวิจัยไทศึกษาในลักษณะสหวิทยาการ 3.) การจัดตั้งอาศรมความคิดเพื่อเป็นหน่วยกลางในการประสานงานเครือข่ายไทศึกษา

เนื่องจากไทศึกษามีใช่เรื่องที่เกี่ยวกับความเป็นความตายหรือปากท้อง มิใช่ความจำเป็นพื้นฐานหรือเรื่องวิกฤตระดับชาติ หากเป็นแต่เพียงความพอใจและภูมิใจของคนจำนวนหนึ่ง การจัดลำดับความจำเป็นเร่งด่วนจึงเป็นเรื่องยาก นักวิชาการกลุ่มใดมีความสนใจที่แท้จริงและมีความพร้อมที่จะอุทิศเวลาให้กับไทศึกษา แหล่งเงินทุนก็ควรส่งเสริมและสนับสนุนกลุ่มนั้นก่อน

การวิจัยเรื่องไทเป็นวิทยานิพนธ์ของนิสิตนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาน่าจะได้รับการสนับสนุนจากแหล่งเงินทุนต่างๆ เป็นพิเศษ ทั้งนี้เพราะงานวิจัยเกี่ยวกับไทศึกษาในประเทศไทยก็ทำโดยนิสิตนักศึกษาอยู่แล้ว แต่ควรมีข้อสรุปผลการวิจัยในลักษณะบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษความยาวไม่เกิน 20 หน้า จัดพิมพ์เผยแพร่เป็นหนังสือชุดรวมบทความวิจัยไทศึกษา ในส่วนนี้ถ้านิสิตนักศึกษาไม่สามารถทำเองได้ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยอาจขอความร่วมมือจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ABSTRACT

The state of Tai Studies: An Overview

Theraphan Luangthongkum

Thai Studies Institute, Chulalongkorn University

According to the surveys, there are about 70 Tai ethnic groups; however, only 9 of them have been studied seriously by Thai academicians: Tai Yuan, Tai Khuen, Tai Nuea, Tai Lue, Tai Yai, Tai Ahom, Tai Dam-Tai Khao, Lao and Zhuang due to the policy of the Office of National Culture Commission. These Tai ethnic groups used to have states or kingdoms and traditional writing systems of their own.

Most of the research done by local academicians are data-oriented and descriptive; problem-based types of research are rare.

Those who are interested in doing research on Tai studies can be divided into four major groups: 1.) the mainstream (historians, sociologists, anthropologists, folklorists and language specialists); 2.) archaeologists; 3.) linguists; and 4.) architects, art and craft specialists.

The present state of Tai studies may be viewed as an incomplete and unclear jigsaw. To promote Tai studies, a national programme at a macro-level should be launched. The programme should comprise the following components: 1.) Tai Studies intensive course(s) for junior researchers from any disciplines who are interested in Tai studies; 2.) large-scale interdisciplinary research projects; and 3.) Tai Studies Forums, the networking of Tai studies academics.

It is very difficult to set priorities for research topics in Tai studies because by nature Tai studies do not directly contribute to solving national problems nor of themselves promote national development. Tai studies must be viewed as have intrinsic value. Funding agencies should sponsor any groups of researchers who have sincere interests, and who are ready to commit themselves to Tai studies.

Since most of the research in Tai studies have been done by graduate students as their theses and dissertations, the funding agencies might as well consider this fact and try to help support them. However, the summaries of their findings should be written as papers both in Thai and English, about twenty pages, submitted for publication in a series *Collection of Papers on Tai Studies*. If the students are unable to manage by themselves, there can be formal requests from the funding agencies for advisors' assistance. Tai cultures and languages are a part of our national inheritance and a key element in our national pride and individual pleasure.

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

ชื่อเรื่อง "ภาพรวมองค์ความรู้ไทศึกษา" (ชุดโครงการประเมินสถานภาพ
ไทศึกษา)

ชื่อผู้ประสานงานและผู้วิจัย รองศาสตราจารย์ ดร.ธีระพันธ์ เหลืองทองคำ
(ล.ทองคำ)

สถาบัน สถาบันไทยศึกษา และ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แหล่งทุน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

วัตถุประสงค์ เพื่อประเมินสถานภาพไทศึกษาโดยใช้วิธีการประมวล วิเคราะห์
และสังเคราะห์ภาพรวมองค์ความรู้ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา
ชุดโครงการวิจัยในอนาคต

วิธีการวิจัย ก่อนดำเนินโครงการได้มีการประชุมระดมความคิด 4 ครั้ง ได้หัวข้อการ
ประเมิน 11 หัวข้อ มีนักวิชาการจากสถาบันต่างๆ รับผิดชอบโครงการย่อย
ดังต่อไปนี้

- การผสมผสานทางชาติพันธุ์และการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม (ดร.อนันท์
กาญจนพันธุ์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่)
- คติชาวบ้านและวรรณกรรม (ดร.ศิริพร ณ ถลาง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)
- ความเชื่อทางศาสนาและพิธีกรรม (ดร.นฤมล ใหญ่ธีระนันท์ จุฬาลงกรณ์-
มหาวิทยาลัย)
- สถาปัตยกรรม ศิลปกรรม และหัตถกรรม (ศาสตราจารย์อรศิริ ปาณินท์
มหาวิทยาลัยศิลปากร)
- ระบบการเมืองการปกครอง (ดร.สุภางศ์ จันทวานิช จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)
- ระบบเศรษฐกิจและระบบนิเวศ (ดร.จาริต ดิงศภัทัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)
- ภาษาและภาษาศาสตร์ 1 (ดร.สมพงศ์ วิทยศักดิ์พันธุ์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่)
- ภาษาและภาษาศาสตร์ 2 (ดร.นันทนา รณเกียรติ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์)
- โบราณคดี (ดร.รัศมี ชูทรงเดช มหาวิทยาลัยศิลปากร)
- ประวัติศาสตร์ (ดร.รัตนพร เศรษฐกุล มหาวิทยาลัยพายัพ)
- กำเนิดไท (คุณวิไลลักษณ์ เมฆารัตน์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์)

เมื่อผู้รับผิดชอบโครงการย่อยประเมินสถานภาพไทศึกษาแต่ละด้านเสร็จ
แล้ว ดร.ธีระพันธ์ เหลืองทองคำ(ล.ทองคำ) ผู้ประสานงานใช้ร่างผลการประเมินของ
11 โครงการ ประกอบกับรายงานการประชุมระดมความคิด และสรุปผลรายงานความ
ก้าวหน้า 3 ครั้ง เป็นข้อมูลในการวิเคราะห์และสังเคราะห์ภาพรวมองค์ความรู้ไทศึกษา
จัดทำรายงานผลการวิจัยพร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางสำหรับการวางแผนการวิจัยในอนาคต

ระยะเวลา 1 มิถุนายน 2540 - 31 กรกฎาคม 2541 (1 ปี 2 เดือน)

ผลการวิจัย การล่าอาณานิคมของชาติตะวันตกเมื่อกลางคริสต์ศตวรรษที่ 19 โดยเฉพาะอย่างยิ่งอังกฤษและฝรั่งเศส ทำให้เกิดความสนใจเรื่องของคนไทในฐานะที่เป็นชนพื้นเมืองที่อยู่ปะปนกับชนพื้นเมืองกลุ่มอื่นๆ ในประเทศพม่า อินเดีย จีน ลาว และเวียดนาม มีการส่งนายทหาร หมอสอนศาสนา และนักวิชาการเข้ามาสำรวจบริเวณต่างๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ด้วยเหตุผลทางด้านการเมืองการปกครอง และเศรษฐกิจการค้าเป็นหลัก การศึกษาด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมเป็นเพียงผลพลอยได้ หลังจากได้รับอิสรภาพหลายประเทศได้หันไปคบค้ากับประเทศสังคมนิยมและคอมมิวนิสต์ เมื่อสงครามอินโดจีน (สงครามเวียดนาม) ยุติลง วัฒนธรรมชุมชนได้รับความสนใจและศึกษาค้นคว้ามากขึ้นเป็นลำดับ ประเทศไทยมีความสนใจเรื่องไทศึกษาเรื่อยๆ กระแสความสนใจเรื่องไทศึกษาได้เกิดความเคลื่อนไหวเป็นอย่างมากในทศวรรษที่ผ่านมา (2530-2540) ผลงมูลกัณฑ์ที่สำคัญที่สุดคือ สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (สวช.) ด้วยนโยบายโดยนัยของ สวช. การศึกษาเรื่องไทจึงจำกัดขอบเขตอยู่เพียงกลุ่มชาติพันธุ์ไทประมาณ 9 กลุ่ม ได้แก่ ไทยวน ไทขิ่น ไทเหนือ ไทลื้อ ไทใหญ่ ไทอาหม ไทดำ-ไทขาว ลาว และจ้วง กลุ่มชาติพันธุ์ไทเหล่านี้เคยมีรัฐหรืออาณาจักรเป็นของตนเองและมีอักษรใช้บันทึกเรื่องราวของตน เท่าที่สำรวจพบมีกลุ่มชาติพันธุ์ไทประมาณ 70 กว่ากลุ่ม

การเปิดสอนหลักสูตรบัณฑิตศึกษาระดับมหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งมหาวิทยาลัยในภาคเหนือและภาคอีสานช่วยให้มีผลการศึกษาวิจัยเรื่องไทเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก การประชุมไทยศึกษานานาชาติ 6 ครั้ง ก็มีส่วนทำให้ไทศึกษาได้รับความสนใจเพิ่มขึ้นทั้งในระดับชาติและระดับนานาชาติ

ผลงานการศึกษาวิจัยส่วนใหญ่ที่ทำโดยนักวิชาการไทยและนักวิชาการท้องถิ่นมีลักษณะเป็นงานรวบรวมข้อมูลและพรรณนาข้อค้นพบ ผลงานที่เริ่มด้วยโจทย์หรือประเด็นปัญหาและพยายามหาหลักฐานมาพิสูจน์เพื่อให้ได้คำตอบโดยมีแนวคิดทฤษฎีรองรับยังมีเป็นจำนวนน้อยและมักจะเป็นผลงานของนักวิชาการชาวตะวันตก นักวิชาการที่สนใจศึกษาวิจัยเรื่องไทแบ่งออกได้เป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 : ประวัติศาสตร์ สังคมวิทยา มานุษยวิทยา คติชนวิทยา ภาษา และวรรณคดี กลุ่มนี้เป็นกระแสหลักของไทศึกษา ถ้าใช้กรอบความคิดในการศึกษาวิจัยเป็นเกณฑ์ สามารถแบ่งกลุ่มที่ 1 นี้ออกเป็นกลุ่มย่อยได้ 3 กลุ่ม คือ นักวิชาการแนวจารีตและนักวิจัยสมัครเล่น นักประวัติศาสตร์ นักคติชนวิทยา นักภาษาและวรรณคดี ที่ศึกษาเรื่องของคนไทกลุ่มต่างๆ แล้วนำมาเปรียบเทียบเพื่อหาลักษณะเด่นของไทย และนักมานุษยวิทยาที่เชื่อแนวคิดการผสมผสานทางชาติพันธุ์และการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้แผ่นดินใหญ่ กลุ่มย่อยนี้ไม่เชื่อว่าจะมีภาษาและวัฒนธรรมไทบริสุทธิ์

กลุ่มที่ 2 : โบราณคดี กลุ่มนี้ไม่ได้ศึกษาวิจัยเรื่องไทโดยตรง เพียงแต่นำความรู้เกี่ยวกับโครงกระดูกและโบราณวัตถุที่ขุดค้นพบในเขตต่างๆ มาช่วยวิเคราะห์ตีความเรื่องไทเท่านั้น

กลุ่มที่ 3 : ภาษาศาสตร์ กลุ่มนี้ได้ศึกษาวิจัยเรื่องภาษาไทย(ไท-กะได)

แนวภาษาศาสตร์อย่างเอกเทศ มีการศึกษาวิจัยภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ไทถึง 47 ภาษา ด้วยธรรมชาติของศาสตร์จึงไม่ได้อยู่ในกระแสหลักของไทศึกษาในประเทศไทย

กลุ่มที่ 4 : สถาปัตยกรรม-ศิลปกรรม-หัตถกรรม ผลการศึกษาวิจัยของ นักวิชาการในกลุ่มนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อการอนุรักษ์และพัฒนา และมีประโยชน์ ต่อวงการธุรกิจอุตสาหกรรม เช่น อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ฯลฯ

บทสรุป-สังเคราะห์-ข้อเสนอแนะ องค์ความรู้เรื่องไทศึกษาในแต่ละด้านไม่เท่าเทียมกัน เมื่อนำองค์ความรู้ที่มีอยู่ในปัจจุบันมารวมต่อกันเป็นภาพ จะได้ภาพที่กว้างขวาง และลางเลือน นักวิชาการในสาขาวิชาต่างๆ ที่สนใจเรื่องไทศึกษา ไม่ว่าจะเป็น สายวิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ ควรจะต้องร่วมมือกันศึกษาค้นคว้าวิจัย เพื่อให้ได้ภาพไทที่ชัดเจนและใกล้เคียงความเป็นจริงยิ่งขึ้น

การเตรียมความพร้อมเพื่อการศึกษาวิจัยเรื่องไทอย่างลุ่มลึกในอนาคต อาจดำเนินการดังนี้

- จัดอบรมไทศึกษาแบบเข้มทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ เพื่อสร้างนักวิจัยไทศึกษา
- สร้างชุดโครงการวิจัยไทศึกษาขนาดใหญ่ที่เป็นเครือข่ายของหลายโครงการ หรือหลายชุดโครงการ โดยเลือกหัวข้อวิจัยที่สามารถดำเนินการได้ในลักษณะสหวิทยาการ
- จัดตั้งอาศรมความคิด (forum) เป็นหน่วยกลางสำหรับเชื่อมโยงเครือข่าย การวิจัย

ประเด็นปัญหาหรือคำถามที่อาจเป็นประโยชน์ต่อการตั้งโจทย์วิจัยเพื่อการ แสวงหาคำตอบ ตัวอย่างเช่น

- โครงกระดูกในแผ่นดินไทยมิใช่โครงกระดูกคนไท
- การกระจายของคน สัตว์ และพืชช่วยไขปริศนากำเนิดไทได้
- ทำไมคนไท ญาติ และเพื่อน จึงต้องกำเนิดมาจากน้ำเต้า
- ใครเป็นเจ้าของเรือนใต้ถุนสูงและเรือนกาแล
- ผี ไร่ และกระดูกไก่ เป็นของไทเท่านั้นหรือ
- ภาษาไทเป็นภาษาที่ถูกสร้างเพื่อการสื่อสารในอดีต
- อัญเชิญผีดี(ผีฟ้า) มาปราบผีร้าย(เอดส์ ยาเสพติด คอรัปชั่น) ในสังคมไทย ไม่ใช่เรื่องมง่าย

เนื่องจากไทศึกษามิใช่เรื่องที่เกี่ยวกับความเป็นความตายหรือปากท้อง มิใช่ ความจำเป็นพื้นฐานหรือเรื่องวิกฤตระดับชาติ หากเป็นแต่เพียงความพอใจและภูมิใจของ คนจำนวนหนึ่ง การจัดลำดับตามความจำเป็นเร่งด่วนจึงเป็นเรื่องยาก นักวิชาการกลุ่มใด มีความสนใจที่แท้จริงและความพร้อมที่จะอุทิศเวลาให้กับไทศึกษา แหล่งเงินทุนก็ควร ส่งเสริมและสนับสนุนกลุ่มนั้นก่อน

การวิจัยเรื่องไทเป็นวิทยานิพนธ์ของนิสิตนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาน่าจะ ได้รับ การสนับสนุนจากแหล่งเงินทุนต่างๆ เป็นพิเศษ ทั้งนี้เพราะงานวิจัยเกี่ยวกับไทศึกษา

ในประเทศไทยก็ทำโดยนิสิตนักศึกษาอยู่แล้ว แต่ควรมีข้อสรุปผลการวิจัยในลักษณะบทความ
ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษความยาวไม่เกิน 20 หน้า จัดพิมพ์เผยแพร่เป็นหนังสือ
ชุดรวมบทความวิจัยไทศึกษา ในส่วนนี้ถ้านิสิตนักศึกษาไม่สามารถทำได้เอง สำนักงาน
กองทุนสนับสนุนการวิจัยอาจขอความร่วมมือจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

Executive Summary

Title "The State of Tai Studies: An Overview"

Coordinator and researcher Dr. Theraphan Luangthongkum (L-Thongkum)

Institution Thai Studies Institute and Faculty of Arts, Chulalongkorn University

Funding agency The Thailand Research Fund (TRF)

Objectives To analyze and synthesize the critical reviews on eleven topics done by a Tai Studies research team intended for planning future research programmes on Tai Studies.

Methodology Four brainstorming sessions were organized. Eleven topics to be critically reviewed were selected and each commissioned as follows:

- Inter-ethnic relations and cultural exchanges (Dr. Anan Ganjanapan, Chiangmai University)
- Folklore and literature (Dr. Siraporn Nathalang, Chulalongkorn University)
- Beliefs and rituals (Dr. Narumon Hinshiranan, Chulalongkorn University)
- Architecture, art and crafts (Prof. Onsiri Panin, Silapakorn University)
- Political systems (Dr. Supang Chantavanich, Chulalongkorn University)
- Economy and ecology (Dr. Charit Tingsabadh, Chulalongkorn University)
- Language and linguistics 1 (Dr. Somphong Witayasakpan, Chiangmai University)
- Language and linguistics 2 (Dr. Nantana Ronnakiet, Thammasart University)
- Archaeology (Dr. Rasmi Shoocongdej, Silapakorn University)
- History (Dr. Ratanaporn Sethakul, Phayap University)
- Origin of the Tai (Miss Vilailuck Mekaratana, Thammasart University)

The final reports of the eleven sub-projects, the minutes of the four brainstorming sessions, and the three progress reports were analyzed and synthesized by Theraphan Luangthongkum (L-Thongkum), the project co-ordinator. This report contains an overview of the state of Tai studies from past to present and recommendations for future research planning.

Research period 1 June 1997-31 July 1998 (1 year and 2 months)

Research results Due to colonialism, westerners especially the English and French began to pay attention to the Tai who were interspersed among the other ethnic groups of Burma, India, China, Laos and Vietnam in the middle of the nineteenth century. To learn about the geography and demography of the new territories, military officers, missionaries, and scholars were sent to explore Southeast Asian regions. Their primary concerns were politics and economics; history and culture were only by products. When independence was obtained, many countries joined the socialist and communist regimes. After the termination of the second Indo-China war (Vietnam War), more attention has been paid to the cultures of indigenous ethnic groups. Tourism has become popular as a means of drawing money from abroad to help develop the countries. Thai people have been interested in Tai studies for a long time; however, a boom period for tourism in the Southeast Asian zone has led to serious investigation and research on languages and cultures of the Tai ethnic groups during the last decade (1987-1997). In Thailand, the Office of the National Culture Commission (ONCC) has provided momentum. Eventhough there are about seventy Tai ethnic groups, due to the ONCC policy, only 9 of them have been studied seriously by Thai academicians: Tai Yuan, Tai Khuen, Tai Nuea, Tai Lue, Tai Yai, Tai Ahom, Tai Dam-Tai Khao, Lao and Zhuang. These Tai ethnic groups used to have states or kingdoms and traditional writing systems of their own in the past.

The M.A. programmes on Thai Studies offered in Thai universities, especially in the North and Northeast, and the six International Conferences on Thai Studies have helped increase the interest in Tai studies both at national and international levels.

Most of the research done by Thai and local academicians are data-oriented and descriptive; problem-based types of research are rare. Those who are interested in doing research on Tai studies can be divided into four major groups, as follows:

Group 1: historians, sociologists, anthropologists, folklorists, and language specialists; they are the mainstream. Based on their frameworks, this group of researchers can be divided into three sub-groups: 1) traditional amateur researchers; 2) historians, folklorists and language specialists who have tried to draw the "Tai essence" from their comparison of the histories and cultures of different Tai ethnic groups; and 3) anthropologists who believe in inter-ethnic relations in mainland Southeast Asia and reject the idea of "pure" Tai languages and cultures.

Group 2: archaeologists; Tai studies may be regarded as a by-product of their archaeological studies, i.e., an attempt to relate their findings, such as skeletal remains and artifacts to the homeland and migration patterns of the Tai.

Group 3: linguists; Tai linguistics has been studied for several decades. About forty-seven Tai (Tai-Kadai) languages were surveyed and/or analyzed. However, the linguistic study of Tai languages has never been regarded as part of the Tai studies mainstream in Thailand, and quite often has been attacked by members of the third sub-group of Group 1 (inter-ethnic relations proponents).

Group 4: architects, art and craft specialists; their research work is useful for industrial business, tourism, conservation and development planning.

Conclusion and recommendation

The present state of Tai studies may be viewed as an incomplete and unclear jigsaw. Scholars in different disciplines, i.e., sciences, social sciences and humanities, should join their efforts to do more research on Tai studies, so that we can have a clearer picture in the near future.

To promote Tai studies, a national programme at a macro-level should be launched. This programme should be composed of:

- **Training:** Tai Studies intensive course(s) for junior researchers from any disciplines who are interested in Tai studies;
- **Research:** large-scale interdisciplinary research projects or programmes;
- **"Market Place" Forums:** the linkage, review, and networking of Tai studies academics.

More problem-based research topics should be encouraged; for example,

- Skeletons found in the Thai ground are not Tai skeletons.
- Distribution of peoples, animals, and plants are good clues to the origin of the Tai.
- Why do the Tai, their relatives, and friends believe they have sprung out of a gourd?
- Who are the owners of stilt houses and "galae" houses?
- Spirits, eggs, and chicken bones do not belong exclusively to Tai culture.
- Tai was a pidgin language of Mainland Southeast Asia in the past.
- Inviting good spirits (phi-fa) to conquer evil spirits (AIDS, narcotic drugs, corruption) is not nonsense, etc.

IV

It is very difficult to set priorities for research topics in Tai studies because by nature Tai studies do not directly contribute to solving national problems nor of themselves promote national development. Tai studies must be viewed as have intrinsic value. Funding agencies should sponsor any group of reseachers who has sincere interests, and who are ready to commit themselves to Tai studies.

Since most of the research in Tai studies have been done by graduate students as their theses and dissertations, the funding agencies might as well consider this fact and try to help support them. However, the summaries of their findings should be written as papers both in Thai and English, about twenty pages, submitted for publication in a series *Collection of Papers on Tai Studies*. If the students are unable to manage by themselves, there can be formal requests from the funding agencies for advisors' assistance. Tai cultures and languages are a part of our national inheritance and a key element in our national pride and individual pleasure.